

Edukacja prozdrowotna i ekologiczna w przedszkolu - referat z zakresu pedagogizacji rodziców

„Musimy dbać o środowisko ekologiczne,

ponieważ stanowi ono część nas,

a my jesteśmy jego częścią.

Wiek dwudziesty pierwszy będzie stuleciem ekologicznym

albo nie będzie wcale .”

H. Skolimowski

Wszyscy chcielibyśmy żyć w coraz lepszych warunkach środowiskowych. Chcemy oddychać nieskażonym powietrzem, odpoczywać wśród zieleni parków, korzystać ze ścieżek rowerowych, mijać uśmiechniętych sąsiadów... Wszystko to zależy od nas!

Dorośli nie zawsze zdają sobie sprawę z własnej odpowiedzialności za środowisko, zatem aby skutecznie realizować wychowanie ekologiczne, niezbędna jest ścisła i stała współpraca z rodzicami. Bez jednolitego oddziaływania przedszkola i domu nie może być mowy o osiągnięciu celów. „Wśród środowisk wychowawczych naturalnych rodzina ma szczególne znaczenie w rozwoju i wychowaniu dzieci w okresie wczesnego dzieciństwa. Stąd też wynika konieczność stałej i bliskiej współpracy przedszkola z rodzicami”.

To rodzina jest podstawową grupą społeczną, która stanowi naturalne środowisko życiowe człowieka. W ujęciu Henryka Cudaka uznawana jest ona jako „pierwsza instytucja wychowująca i kształcąca, spełnia rolę niezastąpionej szkoły uczuć, z niej wynosi się kapitał na całe życie - właściwie ukształtowane cechy osobowości”.

Rodzice są pierwszymi nauczycielami dziecka. Uczą je zasad postępowania w życiu, wykazują różnice między dobrem a złem, wpajają normy etyczne, moralne, które uznają za właściwe. J. Izdebska uważa iż „dziecko uczestnicząc w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny, przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartości, normy moralno-społeczne, kulturę domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokojenia potrzeb i rozwijania indywidualnych zainteresowań”.

„Rodzina dla małego dziecka stanowi nadal szczególną grupę odniesienia. Opinie tej grupy, normy, wartości - traktuje jako najważniejsze. Identyfikuje się z nimi i naśladuje je. [...] Powszechnie wiadomo, że dziecko przejmuje i przenosi poprzez naśladownictwo uznawane wartości. Są to między innymi wartości opiekuńcze, społeczne, moralne”.

„Na podłożu kontaktów z rodzicami rozwijają się postawy dziecka w stosunku do ludzi, rzeczy i życia w ogóle. Gdy poszerza się krąg społeczny i dzieci nawiązują kontakty z rówieśnikami oraz osobami dorosłymi spoza domu, mogą się zmienić i ulec modyfikacji, nigdy jednak nie zostają zupełnie wykorzenione”

Dzieciństwo jest tym okresem w życiu człowieka, w którym kształtują się jego postawy dotyczące zdrowia oraz stosunek do środowiska, wobec którego będzie w przyszłości podejmować decyzje.

Edukacja proekologiczna od najmłodszych lat jest podstawą i warunkiem do racjonalnego postępowania w duchu szacunku do przyrody i jej ochrony. To dzieci za kilkanaście lat będą podejmować decyzje, których konsekwencje będą oddziaływać na środowisko i staną się modelem dla własnych pociech w procesie socjalizacji.

Przez wiele lat edukacja zdrowotna była pojmowana jako ochrona zdrowia lub jego poprawa dokonywana poprzez świadome stymulowanie procesem uczenia się i zmian zachowań człowieka. Ważniejsze jednak stało się promowanie i kształtowanie zdrowego stylu życia już od najmłodszych lat, stylu, który wyznaczałyby konkretne zachowania, nawyki i przyzwyczajenia.

Przedszkole ma ogromny wpływ na kształtowanie się tych postaw, dlatego niezmiernie ważne jest to, co oferujemy dzieciom w tym zakresie. Zdrowia dzieci nie można pozostawić samemu sobie, jest ono warunkiem wychowania. Natomiast wychowanie jest warunkiem zdrowia. Zadania związane z ochroną zdrowia oraz rozwijaniem sprawności fizycznej zobowiązują nauczyciela przedszkola do tworzenia sprzyjającego zdrowiu środowiska wychowawczego, które kształtować będzie nawyki higieniczne i rozwijać sprawność ruchową dzieci. Istotą współczesnego zdrowia jest wykształcenie określonych umiejętności i nawyków na podstawie konkretnych wiadomości.

Źródłami wiedzy są tu środki masowego przekazu, ale przede wszystkim programy edukacji przedszkolnej i szkolnej.

Do zadań edukacji zdrowotnej w przedszkolu należy przede wszystkim:

- kształtowanie u dzieci czynnych postaw wobec zdrowia oraz bezpieczeństwa własnego i innych,
- rozwijanie wśród dzieci sprawności ruchowej,
- wdrażanie dzieci do przestrzegania zasad bezpieczeństwa,
- wyrabianie u dzieci nawyków higieniczno-kulturalnych związanych z zachowaniem czystości,
- przekazywanie dzieciom wiedzy o tym, co sprzyja, a co zagraża zdrowiu.

Zadaniem nauczyciela wychowania przedszkolnego jest dostarczanie dziecku wiedzy

o zdrowiu oraz ukształtowanie czynnej postawy wobec zabiegów zdrowotnych, które pozwalają zdrowie chronić, doskonalić, ratować i pomnażać. Założenie to wymaga od nauczyciela odpowiedniego doboru treści i umiejętności organizowania sytuacji wychowawczych. Najważniejszym warunkiem prawidłowego rozwoju niezbędnych form zachowań wobec zdrowia jest odpowiednio zorganizowany rozkład zajęć, pozwalający dzieciom na podjęcie zharmonizowanych działań.

Życie i zdrowie człowieka jest nierozdzielnie związane ze środowiskiem przyrodniczym, które go otacza. Środowisko to stanowiło zawsze podstawę bytu człowieka, który w przeciągu wieków uczył się jak coraz lepiej adaptować się do tego środowiska, a przede wszystkim zmienić je według swoich potrzeb.

Aby dziecko wzrastało w świadomości roli środowiska w życiu człowieka i odpowiedzialności za jego ochronę proces kształcenie i wychowania ekologicznego musi rozpoczynać się już od przedszkola.

Jednym z celów wychowania przedszkolnego jest kształtowanie oraz rozwijanie u dzieci stosunku emocjonalnego do otaczającego je środowiska społeczno-przyrodniczego. Do zadań wychowawcy należy związanie uczuciowe najmłodszych z przyrodą i z tym, co jest znane i dobre na świecie.

Edukacja ekologiczna w ramach zajęć w przedszkolu powinna być w znacznej mierze związana z pracami wytwórczymi oraz zdobywaniem i utrwalaniem wiadomości na temat wpływu techniki na środowisko człowieka, rozumienie konieczności sortowania odpadów oraz różnych źródeł energii. Poza tym ważnym elementem jest ukazanie konieczności ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami. Edukacja ekologiczna w przedszkolu jest więc przede wszystkim: zdobywaniem wiedzy o środowisku oraz przygotowaniem dzieci do odpowiedzialnego działania na rzecz ochrony powietrza, wody, gleby, flory i fauny.

Zagadnienia tej edukacji należy realizować w kilku etapach zgodnych z poziomem wiekowym dziecka.

Pierwszym etapem edukacji ekologicznej w przedszkolu powinno być:

- wskazanie dzieciom przyrody czystej, nienaruszonej w celu rozbudzenia w nich wrażliwości na jej piękno.

W drugim etapie należy pokazać dziecku przyrodę zdewastowaną przez człowieka:

- zanieczyszczone rzeki, strumienie,
- obumierające lasy,
- unoszące się w powietrzu pyły i dymy wydostające się z kominów przemysłowych.

Trzecim etapem powinno być:

- zwrócenie uwagi dzieci na przyczyny degradacji środowiska naturalnego,
- uświadomienie dzieciom, w jaki sposób można naprawić wyrządzone szkody w środowisku albo jak im pomóc.

Podsumowując wszelkie aspekty wychowania zdrowotnego i ekologicznego w przedszkolu nasuwa się wniosek, iż instytucja wychowania przedszkolnego powinna stwarzać dzieciom w tej fazie życia i rozwoju niepowtarzalne warunki do realizowania optymalnego wzorca zachowań prozdrowotnych i ekologicznych na całe życie.